

Ignacy Dec

"Ksiądz Profesor Stanisław Kowalczyk : człowiek, Uczony, Nauczyciel", red. E. Balawajder, Sandomierz 2002 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 10/1, 210-211

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

mistyka śląska zbudowała nowy model etyki, w którym zło i dobro nie są na zewnątrz człowieka, lecz w jego wnętrzu, i dlatego od siebie człowiek musi rozpocząć dzieło usuwania zła.

Publikacja autora składa ze *Wstępu* (s. 7-13), z obszernego *Wprowadzenia* (s. 15-57) oraz z czterech rozdziałów (s. 58-217). We *Wstępie* J. Kośmian przedstawia stan badań nad mistyką Śląska. We *Wprowadzeniu* autor rozwija wątki zasygnalizowane we *Wstępie* i szeroko omawia oddziaływanie mistyki śląskiej, zwłaszcza twórczości Jakuba Boehme, na myślicieli czasów nowożytnych. Zdaniem autora, mistyka śląska wywarła ogromny wpływ nie tylko na całą kulturę i filozofię europejską, zwłaszcza niemiecką, lecz odegrała też ważną rolę w tworzeniu kolonii brytyjskich w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Ślady wpływów mistyków śląskich, zwłaszcza Jakuba Boehme i Angelusa Silesiusa można zauważyć także u polskich romantyków, zwłaszcza u A. Mickiewicza, ale nie tylko.

Poszczególne rozdziały autor poświęcił następującym problemom: rozdział pierwszy – afirmacja życia w mistyce śląskiej; rozdział drugi – dobro i zło a świat symboli w filozofii Jakuba Boehme; rozdział trzeci – świadomość jedności Anioła Ślązaka i rozdział czwarty – recepcja i znaczenie mistyki śląskiej.

Pracę autora czyta się z wielkim zaciekawieniem. W trakcie rozważań znajdujemy wiele opinii i poglądów myślicieli pozostających w jakimś stopniu pod urokiem śląskiej mistyki. Zaufanie czytelnika budzi bogata dokumentacja rozważań zamieszczona w przypisach. Wskazuje ona na rzetelną kwerendę źródłową. Stąd też można uważać niniejszą publikację za znakomitą syntezę dzisiejszego spojrzenia na śląską mistykę. Autor w wielu przypadkach formułuje śmiało hipotezy, opinie i teorie. Czytelnik może być zdumiony ciekawymi odkryciami dokonanyymi przez autora. Owo zdumienie rodzi się przede wszystkim przy lekturze rozdziału czwartego mówiącego o recepcji i o znaczeniu mistyki śląskiej.

Książka prof. Józefa Kośmiana powinna się znaleźć nie tylko we wszystkich bibliotekach o profilu humanistyczno-historycznym i filozoficzno-teologicznym, ale winna trafić do bibliotek prywatnych, osób interesujących się filozofią i teologią.

ks. Ignacy Dec

Książka Profesora Stanisława Kowalczyk. Człowiek, Uczony, Nauczyciel, red. E. Balawajder, Sandomierz 2002, ss. 127

W gronie polskich myślicieli ostatniego czasu, zajmujących się twórczo uprawianiem filozofii, poczesne miejsce zajmuje ks. prof. dr hab. Stanisław Kowalczyk, długoletni pracownik naukowo-dydaktyczny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, w międzyczasie także rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu. Wystarczy przejrzeć polską bibliografię filozoficzną, by się o tym przekonać. Szczególną płodność filozoficzną okazał Książka Profesora w dziedzinie filozofii Boga (teodycei), filozofii człowieka, a ostatnio także w dziedzinie filozofii kultury i filozofii społecznej. W bieżącym roku, konkretnie 15 czerwca 2002 r., ks. prof. Stanisław Kowalczyk ukończył 70 lat. W ten dostoyny jubileusz urodzinowy wpisały się także inne jubileusze, związane z jego działalnością naukowo-dydaktyczną, a mianowicie: 45-lecie profesury w Wyższym Seminarium Duchownym w Sandomierzu, 40-lecie pracy naukowo-dydaktycznej na Katolickim Uniwersytecie Lu-

belskim, a także nadchodzący złoty jubileusz kapłaństwa (2004 r.). Przed pięcioma laty ukazała się Księga Jubileuszowa ku czci ks. Profesora, której tytuł brzmi: *Ku prawdzie we wspólnocie człowieka i Boga* (Sandomierz 1997). Współpracownicy, przyjaciele i uczniowie dedykowali Jubilatowi swoje prace. Obecne rocznice stały się okazją do przypomnienia polskiemu światu nauki, szczególnie miłośnikom filozofii, osoby ks. Profesora. Cel taki przyświecał z pewnością prof. Edwardowi Balawajderowi, redaktorowi sygnalizowanej tu niewielkiej pozycji książkowej. Zamieszczony na początku wiodący artykuł redaktora, prezentujący dorobek filozoficznej myśli ks. prof. Kowalczyka, stanowi poszerzoną wersję opublikowanego artykułu wstępnego ze wspomnianej Księgi Jubileuszowej. Ponadto w pracy zostały zamieszczone okolicznościowe laudacje reprezentantów ośrodków naukowych, z którymi był i jest związany ks. Jubilat (ks. Antoni Skwara – Sandomierz, ks. Ignacy Dec – Wrocław, ks. Piotr Nitecki – Wrocław). Do powyższych laudacji dołączył redaktor tekst Christopha Hoeflera, dotyczący najnowszej książki ks. Profesora *U podstaw demokracji* (Lublin 2001). Całość zamyka *Bibliografia prac ks. prof. Stanisława Kowalczyka publikowanych w latach 1959-2002*, opracowana przez Arkadiusza Jabłońskiego.

Publikacja niniejsza jest godna odnotowania, jako że skrótoowo prezentuje sylwetkę i dorobek naukowy czołowego myśliciela naszego czasu. Styl filozofii, którą od lat uprawia ks. Jubilat, znalazł aprobatę Kościoła w encyklice Jana Pawła II *Fides et ratio*. Ks. prof. Stanisław Kowalczyk nie uległ filozoficznej modzie minionego czasu, kiedy to forsowano różne, pozaklasyczne modele uprawiania filozofii. „Aby zachować autentyzm filozofii – jak wyznaje w tekście wstępnym redaktor – trzeba było odrzucić przyziemny pragmatyzm, pozostać wiernym, uczciwym i rzetelnym w jej uprawianiu”. Tak też się stało. Ks. prof. Kowalczyk swoją działalnością dydaktyczną i publikacyjną świadczy o tym, że kultura, której częścią jest nauka, winna być zorientowana na człowieka, winna służyć jego wszechstronnemu rozwojowi i przyczyniać się do pomnażania dobra wspólnego każdej ludzkiej społeczności. W dniach wspomnianych życiowych rocznic winszujemy Jubilatowi, by wraz z wiekiem przybywało Mu młodości ducha, by w twórczości naukowej, pisaniu nowych książek i artykułów, znajdował nieprzekwitającą radość i satysfakcję.

ks. Ignacy Dec

J.A. Kłoczowski, *Drogi człowieka mistycznego*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2001, ss. 318

Bez wątpienia, jedną ze znaczących cech kultury przełomu tysiącleci jest radykalny indywidualizm, manifestujący swoją obecność na wszystkich bez mała płaszczyznach życia. Niemal na naszych oczach wydaje się on dominować także w obszarze religii, która staje się coraz bardziej terenem nade wszystko indywidualnego przeżywania Transcendencji. Człowiek współczesny nie chce już być anonimowym członkiem takiej czy innej wspólnoty kościelnej, lecz szuka raczej własnej drogi duchowego rozwoju. Aby owej wędrówki ku temu, co ostateczne, nie zakończyć gdzieś na bezdrożach pseudomistyki, musi on podjąć trud nieustannego reflektowania doświadczeń tych, którzy na swojej życiowej drodze nieomylnie „dotknęli” Boga.